МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

ISSN 3083-6557 print

НАУКОВІ ПРАЦІ МАУП

Проблеми модернізації України

Випуск 1 (48), 2025

Київ
2025

УДК 330-339; 321.7; 159.9
М58

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом (протокол № 4 від 28.05.2025)

Редакційна колегія:
С. В. Храпатий (голова), д-р фіз.-мат. наук, проф.
І. А. Семенець-Орлова, д-р наук з держ. упр., проф.
Я. М. Раєвська, д-р психол. наук, проф.
С. О. Лисенко, д-р юрид. наук, проф.
А. І. Федосов, д-р мед. наук, проф.
М. І. Зубрицький, д-р. юрид. наук
О. М. Гордієнко, канд. техн. наук
В. І. Меджебель (*Чуєнко*), канд. юрид. наук
Л. М. Крива, канд. істор. наук
І. М. Капеліста (виконавчий редактор), канд. наук з держ. упр.
Є. Я. Черняк

Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Міжрегіональна Академія управління персоналом.
М58 Наукові праці МАУП. Проблеми модернізації України / редкол.: С. В. Храпатий (голова) [та ін.]. Вип. 1 (48). Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2025. 686 с. Бібліогр. в кінці ст.

У збірнику висвітлено матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції "Розбудова інноваційних економіки, менеджменту та освіти в умовах нової соціальної реальності" (Київ, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 20–22 травня 2025 р.).

Наведено тези доповідей учасників науково-практичної конференції МАУП з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модернізації України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модернізаційних процесів.

Видається з 2001 року.
Періодичність: 1 раз на квартал.
Засновник: *ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом".*
УДК 330-339; 321.7; 159.9

© Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП), 2025

А. П. Гринчук
Проведення оцінювання діяльності громадських організацій та установ, як окремий вид оціночної діяльності *506*

Ю. Е. Пашко
Охорона земель в містах а також інших населених пунктах *508*

Д. В. Святецький
Банкрутство фермерських господарств у новій реальності: виклики економіки та менеджменту *510*

Р. О. Поливач
Економічні санкції як відповідь міжнародного співтовариства на ядерну програму Ірану *513*

Я. В. Кушнір
Оренда території Гуантанамо як виклик принципу територіальної цілісності держав у міжнародному публічному праві *515*

А. А. Тернавська
Деякі аспекти криміналізації суспільно небезпечних діянь у сфері радіоекологічної безпеки *518*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

С. О. Лисенко
Формування державної політики у сфері інформаційної безпеки: пріоритети та інституційне забезпечення *521*

І. В. Сервецький
Моральна риторика, як ширма під час війни: між словом і смертю *523*

С. Г. Голубицький
Фінансові ризики в умовах сучасної геополітичної ситуації, як загроза економічній безпеці *525*

А. І. Тараненко
Забезпечення інформаційної безпеки фінансових установ в системі державного управління: сучасна методологія *528*

О. І. Ткаченко
Ідентифікація джерел інформації щодо викликів і загроз безпеці, крізь призму публічного управління *530*

О. В. Поляков
Перспективи розвитку нотаріату в умовах цифровізації: правовий аспект *532*

О. І. Полотнянко
Технічні інформаційні загрози виборчому процесу: правовий аспект *535*

Д. В. Шейбут
Сучасні міграційні процеси в ЄС: безпековий вимір *537*

ня людей, слово набуває особливої ваги — і водночас особливої здатності маскувати реальні механізми насильства.

Моральна риторика, позбавлена дійсної етичної глибини та співчуття, стає інструментом маніпуляції. Вона може перетворити жертву на "героя", смерть — на "жертву заради ідеї", а байдужість або жорстокість — на "тверду державницьку позицію". Між словом, яке обіцяє сенс, і смертю, яка забирає життя без попередження, виникає зона тіні, де гине не лише людина, а й істина.

Така риторика особливо небезпечна тим, що вона привчає суспільство до підміни понять: героїзм витісняє гідність, мовчання — мислення, а сакралізація війни — критику державної політики. Вона дозволяє будувати образ ворога назовні, не помічаючи проявів внутрішньої зради: корупції, безкарності, морального розкладу влади. Вона підмінює справжню мораль — потребу захистити життя і гідність кожного — на декоративну, офіційну, яку зручно транслювати з трибун.

Війна — це крайня межа між словом і смертю. І якщо слово не служить істині, а використовується як прикриття для зневаги до життя, воно саме стає співучасником насильства. У цій точці розпадаються ідеології, а на поверхню виходить одне головне питання: чи має ще мораль право говорити, якщо вона мовчить, коли помирає людина?

Джерела

1. *Ricoeur P.* The Rule of Metaphor. London: Routledge, 2003.
2. *Frankl V.* Man's Search for Meaning. Boston: Beacon Press, 2006.
3. *Arendt H.* The Human Condition. Chicago: University of Chicago Press, 1998.
4. *Butler J.* Frames of War: When Is Life Grievable? London: Verso, 2009.
5. *Snyder T.* On Tyranny: Twenty Lessons from the Twentieth Century. New York: Tim Duggan Books, 2017.
6. Новий тлумачний словник української мови. Київ: Аконіт, 2001. Т. 1. 926 с.
7. Статистика злочинності в регіонах України за 2023–2024 роки. Інтернет ресурси. https:// dostup.org.ua › statistika_zlochinnosti_v_rieghi.

С. Г. ГОЛУБИЦЬКИЙ

канд. юрид. наук, доцент кафедри управління фінансово-економічною безпекою Інституту безпеки ПрАТ "ВНЗ "МАУП"
https://orcid.org/0000-0002-5488-381X

ФІНАНСОВІ РИЗИКИ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СИТУАЦІЇ, ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ

Зростання фінансових ризиків в умовах сучасної геополітичної турбулентності постає як серйозний виклик економічній безпеці України, що вимагає всеохопного аналізу та посиленого регулювання. У роботі Н. Ситник та Б. Кравченко "Фінансова безпека держави: загрози та виклики в умовах війни" підкреслюється, що війна суттєво послабила здатність фінансової системи захищати національні економічні інтереси, що виразилося у падінні ключових показників фінансової стійкості та загально-

му зниженні рівня довіри до інститутів [1]. Авторки звертають увагу на необхідність адаптації фінансових стратегій до нових загроз, зокрема інфляційних, фіскальних та боргових, які накопичилися під впливом зовнішнього тиску і внутрішньої дестабілізації.

Особливо важливим у цьому контексті є аналіз системних загроз грошово-кредитного ринку, здійснений Н. Наконечною й О. Пацулою у роботі "Ризики грошово кредитної сфери у системі зміцнення фінансової безпеки України". Авторки аргументують, що в умовах війни валютний та інфляційний ризики стали критично вираженими, що проявляється у зростанні курсової нестабільності, інфляції та зменшенні міжнародних резервів, що створює негативний вплив на банківську систему і купівельну спроможність населення [2]. Вони роблять висновок про необхідність запровадження нових інструментів грошово-кредитного регулювання і моніторингу, які враховують динаміку війни та зовнішньоекономічних загроз.

Водночас стаття В. Фостікової та Ю. Гаврилюк "Сучасний економічний вимір безпеки: ризики та можливості" демонструє вплив геополітичного фактору на фінансову стійкість держави, де військові дії непрямо впливають на фінансову безпеку через падіння виробництва, енергетичну невизначеність, інфляційні шоки та безробіття [3]. Авторки наголошують, що фінансова безпека в умовах геополітичної невизначеності повинна розглядатися синергетично з енергетичною, соціальною та інституційною складовими, і саме комплексні заходи на перетині цих сфер здатні нейтралізувати загрози.

Систематизацію ризиків у фінансовій сфері та їхній зв'язок із загальною економічною безпекою представлено в дослідженні О. Маслій, А. Максименка та С. Онищенко "Загрози фінансовій безпеці України: ідентифікація та систематизація", де здійснено глибокий аналіз ключових індикаторів — боргу, валютної, кредитної, банківської безпеки — та виявлено, що саме їхня синхронна дестабілізація є джерелом економічної вразливості [4]. З огляду на геополітичні виклики, вони висувають тезу про необхідність адаптації моніторингових систем до міжнародного досвіду, зокрема методик ЄЦБ, що дозволяє більш оперативно реагувати на ризики крізь призму зовнішніх загроз.

Національний інститут стратегічних досліджень у доповідях "Економічна безпека України в умовах довготривалої війни" і "Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності" окреслює фінансові ризики як багаторівневі: макроекономічні (дефіцит бюджету, державний борг, недовіра до фіскальних інститутів), соціальні та демографічні [5]. Водночас стратегічний підхід до диверсифікації фінансування, фінансової адаптації пенсійної, кредитної політики та підтримки інвестицій названо ключовим для посилення стійкості в умовах загроз. У своїх доповідях експерти НІСД акцентують також на концепції резилієнтності, як зазначає Т. Єфименко, що полягає в здатності систем гнучко адаптуватися до потрясінь, враховуючи мультиплікативний характер сучасних криз [6].

У сучасних умовах геополітичної невизначеності та збройної агресії проти України питання фінансових ризиків постає не лише як елемент внутрішньої економічної дестабілізації, а й як цілеспрямований інструмент гібридного впливу. Цілеспрямоване знищення критичної інфраструктури, порушення логістичних і виробничих ланцюгів, обмеження зовнішніх інвестицій створюють багатовекторне фінансове навантаження на державу. У такому середовищі особливо зростає значення ефективності державної фіскальної політики та стійкості банківського сектору, які повинні бути здатні оперативно реагувати на виклики та забезпечити стійкість фінансових потоків. Як зазначає Т. Єфименко, в умовах війни не лише скорочуються доходи бюдже-

ту, але й значно зростають витрати, пов'язані з фінансуванням оборонного комплексу, підтримкою внутрішньо переміщених осіб та реконструкцією інфраструктури, що формує хронічний структурний дефіцит і знижує рівень фінансової незалежності [6].

Одним із критичних викликів для економічної безпеки в умовах воєнного стану залишається зовнішній державний борг, який, за оцінками експертів, зростає не лише кількісно, але й структурно змінює свою природу, залежачи дедалі більше від офіційних донорів та міжнародних фінансових організацій. Такий тренд породжує складну дилему: з одного боку, зовнішня фінансова допомога відіграє ключову роль у забезпеченні платоспроможності держави, з іншого — формує потенційні ризики залежності від рішень зовнішніх кредиторів, які можуть мати власні стратегічні інтереси. У дослідженні НІСД вказується, що в довгостроковій перспективі необхідно створити механізми збалансованого управління борговими ризиками, які поєднуватимуть прозорість, цільове використання коштів та посилення внутрішніх джерел капіталізації [5].

Ще одним важливим аспектом фінансових ризиків в умовах сучасної геополітичної ситуації є нестабільність міжнародних ринків, що прямо впливає на зовнішньоекономічну діяльність України, експортно-імпортні операції та динаміку валютного курсу. Фактор девальвації національної валюти є особливо чутливим у країні, залежній від імпорту енергоносіїв, технологій та медикаментів. Дослідники підкреслюють, що валютний ризик є не лише короткотерміновим економічним явищем, але й чинником системної нестабільності, що через механізм очікувань передається на внутрішні ринки і впливає на інфляційні процеси, рівень інвестиційної привабливості та загальну економічну динаміку [2]. У таких умовах необхідним є посилення регуляторного потенціалу Національного банку України та його здатності до превентивної дії в умовах нестабільності.

Особливої уваги заслуговує також ризик фінансової ізоляції, зумовлений обмеженим доступом України до світових ринків капіталу внаслідок зниження міжнародних кредитних рейтингів та високого рівня загальнонаціонального ризику. Ця тенденція ускладнює залучення довгострокового приватного капіталу, інвестування в стратегічні галузі та фінансування проектів відновлення. Як вказують Фостікова та Гаврилюк, в умовах воєнного конфлікту країна втрачає не лише економічні потоки, але й довіру як учасник глобальної фінансової системи, що вимагає неординарних механізмів репутаційного відновлення та стратегічної комунікації з донорами і кредиторами [3]. Тому ключовим у подоланні цього ризику є формування системи міжнародних фінансових гарантій та посилення довіри до внутрішніх інституцій, зокрема через аудит, прозорість використання допомоги та подолання корупційних практик.

Джерела

1. *Ситник Н. С., Кравченко Б. О.* Фінансова безпека держави: загрози та виклики в умовах війни. *Modern Economics.* 2024. № 44. DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-27.
2. *Наконечна Н., Пацула О.* Ризики грошово-кредитної сфери у системі зміцнення фінансової безпеки України. *Науковий вісник ЛьвДУВС.* 2024. DOI: https://doi.org/10.32782/2311-844X/2024-1-9.
3. *Фостікова В., Гаврилюк Ю.* Сучасний економічний вимір безпеки: ризики та можливості. *Економіка та суспільство.* 2025. DOI: https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-74-70.
4. *Маслій О., Максименко А., Онищенко С.* Загрози фінансовій безпеці України: ідентифікація та систематизація. *Економіка і регіон.* 2019. DOI: https://doi.org/10.26906/eip.2019.2(73).1629.

5. Національний інститут стратегічних досліджень. Економічна безпека України в умовах довготривалої війни. 2024; Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності. 2025. https://niss.gov.ua/
6. *Єфименко Т.* Економічна безпека України в умовах високих воєнних ризиків та глобальної нестабільності. *НІСД*. 10.04.2025. https://niss.gov.ua/

А. І. ТАРАНЕНКО
аспірант, ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія управління персоналом",
м. Київ, Україна,
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0000-5429-1454

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ БЕЗПЕКИ ФІНАНСОВИХ УСТАНОВ В СИСТЕМІ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ: СУЧАСНА МЕТОДОЛОГІЯ

У XXI столітті стрімка цифровізація фінансових послуг, глибока інтеграція інформаційних технологій у банківську, страхову, фондову та інші підсистеми фінансового ринку, а також зростання кіберзагроз і гібридних форм впливу перетворили інформаційну безпеку на критичний аспект функціонування держави. Особливо актуальним постає це питання для країн, які перебувають у стані зовнішньої агресії, трансформаційних викликів або глибоких реформ, як-от Україна. Фінансова система є не лише об'єктом атак, а й елементом національної безпеки, вразливість якої у сфері ІБ може призвести до колапсу бюджетної, банківської або платіжної системи, паніки на ринку або втрати міжнародної довіри. У такій ситуації інформаційна безпека має розглядатися не як вузько технічна чи суто галузева функція, а як об'єкт повноцінного державного управління, з чіткою стратегією, політикою, механізмами реалізації та контролю ефективності [1]. Формування сучасної методології забезпечення інформаційної безпеки фінансових установ вимагає синергії правових, інституційних, технологічних та аналітичних рішень, здатних відповідати на динаміку ризиків у цифровому середовищі.

Формування дієвої державної політики у сфері інформаційної безпеки фінансових установ потребує чіткого розмежування ролей між учасниками системи управління: центральними органами виконавчої влади, регуляторами, спеціалізованими кіберпідрозділами, аналітичними центрами, а також самими фінансовими структурами. Державне управління в цій сфері має передбачати не лише функцію нагляду та контролю, а й стратегічне прогнозування, координацію між суб'єктами, забезпечення обміну інформацією та стимулювання інновацій. Ключовими інституціями мають бути Національний банк України, як регулятор банківської та платіжної інфраструктури; Національний координаційний центр кібербезпеки при РНБО, як стратегічний аналітичний вузол; Держспецзв'язку, як оператор кіберзахисту державного рівня; та CERT-UA, як оперативна структура реагування [2]. Для ефективного функціонування цієї системи потрібно формувати єдину архітектуру державного управління ІБ фінансового сектору, в якій кожен елемент має чітко визначену компетенцію, канали зв'язку, механізми координації та відповідальності.